

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 2987/24
4.9.2024.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Зорице Јовановић, председника већа, Виолете Јоксимовић и Валентине Тодоровић Воркапић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александар Јовичић, адвокат из Београда, Краља Петра Првог бр. 11-Калуђерице, против туженог "URBAN PETS" ДОО из Београда, Булевар Црвене Армије бр. 11, локал бр. 4, чији је пуномоћник Живорад Иконовић, адвокат из Београда, Драгослава Јовановића бр. 7, ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о изјављеној жалби туженог против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 459/22 од 01.04.2024. године, у седници већа одржаној 04.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 459/22 од 01.04.2024. године у ставу један, два и четири изреке.

Образложење

Ставом један изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 459/22 од 01.04.2024. године поништено је решење директора туженог од 01.07.2022. године, којим је тужилји отказан уговор о раду, као незаконито.

Ставом два изреке обавезан је тужени да тужилју врати на рад.

Ставом три изреке одбачена је тужба у делу тужбеног захтева којим је тужилжа тражила да је тужени распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми, знању, способностима и радном искуству, а у складу са потребама процеса и организације рада код туженог, као послодваца, као недозвољена.

Ставом четири изреке обавезан је тужени да тужилји, на име накнаде трошкова парничног поступка, исплати износ од 149.625,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужени, из свих разлога предвиђених чланом 373 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11), побијајући је у ставу један, два и четири изреке.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је, као другостепени суд, нашао:

-жалба је неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде, у побијаном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује друге битне повреде одредаба парничног поступка, које би биле од утицаја на законитост и правилност ожалбене пресуде, у том делу.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, у побијаном делу ожалбене пресуде, тужила је била у радном односу код туженог, на неодређено време, на радном месту продавца, по закљученом уговору о раду од 16.07.2021. године. Решењем о отказу уговора о раду од 01.07.2022. године тужиљи је престао радни однос код послодавца-туженог. Тужени је тужиљи препорученом пошиљком, путем поште, послао упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду од 20.06.2022. године, с обзиром да достављање у просторијама послодавца није било могуће, јер је тужила отворила боловање, а које упозорење тужила није примила. Такође, тужени је и електронским путем, на е-mail тужиље, који је она користила у пословној комуникацији са туженим, доставио упозорење пред отказ. Тужила се послодавцу на наводе из упозорења изјаснила путем е-mail-а од 24.06.2022. године. Туженом се пошиљка у виду упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду вратила, као неуручена, 25.07.2022. године, што значи да, у конкретном случају, по налажењу првостепеног суда, није испоштована процедура приликом достављања наведеног упозорења, у смислу члана 180 Закона о раду, на начин прописан за достављање решења о отказу уговора о раду из члана 185 истог закона. Такође је утврђено да је предметно решење о отказу уговора о раду од 01.07.2022. године донето са позивањем на одредбу члана 179 став 3 тачка 1 Закона о раду – послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину, и то ако неоправдано одбије да обавља послове и извршава налоге послодавца у складу са законом, а да се претходно у упозорењу о отказу уговора о раду од 20.06.2022. године не наводи време и место непоштовања радне дисциплине, односно није наведено ког дана је тужила повредила радну дисциплину/није извршила налоге послодавца, нити је јасно наведено у ком месту рада је тужила одбила да привремено ради, чиме је повређено њено право на одбрану.

Полазећи од резултата доказног поступка, применом одредаба члана 179 став 3 тачка 1, члана 180, члана 185 и члана 191 Закона о раду, првостепени суд је закључио да су тужбени захтеви тужиље, садржине наведене у ставу један и два изреке ожалбене пресуде, основани. Наиме, по налажењу првостепеног суда, у конкретном случају, тужени је, као послодавац, поступио супротно одредби члана 180 став 1 Закона о раду, којим је прописано да пре отказа уговора о раду и доношења одлуке о престанку радног

односа запосленог писаним путем послодавац треба да упозори на постојање разлога за отказ и да запосленом у упозорењу остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. С обзиром да у току поступка између парничних странака није било спорно да је тужиљи покушано достављање упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду путем поште, али да се пошиљка туженом вратила, као неуручена, дана 25.07.2022. године, док је тужени већ дана 01.07.2022. године донео решење о отказу уговора о раду, при чему тужени, сходно члану 180 став 3 у вези члана 185 Закона о раду, није доставио упозорење о отказу уговора о раду на прописани (идентичан) начин као за достављање акта о отказу уговора о раду, односно није сачинио писмену белешку о немогућности достављања запосленом на адресу пребивалишта, нити је објавио на огласној табли послодавца и испоштовао законски рок од најмање осам дана од дана објављивања, када се по закону решење о отказу сматра достављеним, на који начин тужиљи, као запосленој, једино може престати радни однос осим ако законом или решењем није одређен други рок, те је тужени поступио супротно одредбама из члана 180 став 1 и 2 Закона о раду, јер није испоштовао наведену прописану законску процедуру и тужиљи није оставио рок од најмање осам дана да се изјасни на наводе из упозорења, због чега су се стекли услови за поништај оспореног решења о отказу уговора о раду. Према даљем налажењу првостепеног суда, није од значаја за другачије одлучивање у овој правној ствари чињеница да се тужиља изјаснила на наводе из упозорења путем електроске поште (e-mail-a) дана 24.06.2022. године, имајући у виду да су наведене одредбе Закона о раду које прописују поступак пре престанка радног односа императивног карактера, а, такође, исто је зајамчено и Конвенцијом МОП-а број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца (Закон о ратификацији објављен у Службеном листу СФРЈ број 4/84), и то у Одељку Б. Поступак пре или у време престанка радног односа из члана 7, којим је прописано да радни однос радника неће престати због разлога везаних за понашање радника или његов рад пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода, осим ако се с разлогом не може очекивати од послодавца да му пружи ту могућност. У конкретном случају, тужени није доказао да са разлогом није могао тужиљи омогућити право на одбрану у поступку престанка радног односа, док се његова комуникација путем e-mail-a не може сматрати валидном у смислу начина на који послодавац покреће отказни поступак, нити законитом са становишта изјашњења запосленог на наводе из упозорења. Смисао упозорења је да се запосленом стави до знања да је својим поступањем учинио повреду радне обавезе, односно радне дисциплине, и да му се обезбеди право на одбрану односно изјашњење зајамчено Уставом и ратификованом Конвенцијом Међународне организације рада број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца. Дакле, послодавац је дужан да пре доношења решења о отказу уговора о раду размотри и цени наводе из изјашњења запосленог, односно решење о отказу уговора о раду послодавац може да донесе након што је размотрио и оценио све околности случаја, као и наводе које је запослени изнео у писменом изјашњењу на упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, а у вези са повредом радне обавезе или радне дисциплине, која му је упозорењем стављена на терет. Сагласно наведеном, како је упозорење део процедуре отказа уговора о раду, то оно има значај неопходне процесне претпоставке за правилност и законитост решења о отказу уговора о раду, те су и за доставу упозорења прописана правила личног достављања. Дакле, тужени не може донети решење о отказу уговора о раду пре него што омогући запосленом да се брани од навода који су му стављени на терет. У

конкретном случају, тужили није омогућено да изнесе своју одбрану пре доношења отказног решења, имајући у виду да јој није достављено упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду, како Закон о раду то налаже. Поред тога, по даљем налажењу првостепеног суда, решење о отказу уговора о раду је незаконито и у формално-правном смислу, с обзиром да упозорење не садржи конкретан опис свих радњи извршења повреде радне дисциплине које се тужили стављају на терет, имајући у виду да у упозорењу о постојању разлога за отказ уговора о раду није конкретно наведено ни време, ни место извршења повреде радне обавезе, односно непоштовања радне дисциплине. Чињеница да су у решењу о отказу од 01.07.2022. године детаљније описане радње у смислу навођења времена непоштовања радне дисциплине и места малопродајног објекта туженог у који је тужила одбила да буде привремено премештена, те коју смену је одбила да ради на локацији на којој иначе ради, не ослобађа туженог обавезе да претходно у упозорењу детаљно образложи и конкретно наведе све разлоге због којих се тужила упозорава да постоје разлози за отказ, јер запослени мора да зна због чега му је стављен на терет отказни разлог, а због којег му може престати радни однос, јер само тако се запосленом на правовремен и адекватан начин пружа прилика да се брани од изнетих навода у поступку престанка радног односа. Првостепени суд је имао у виду и одредбу члана 191 став 7 Закона о раду, која прописује правне последице за случај када послодавац поступи супротно одредбама закона којима је прописан поступак за престанак радног односа, али је нашао да се иста не може применити у конкретном случају, јер тужила постављеним тужбеним захтевом тражи поништај, као незаконитог, решења којим јој је престао радни однос, уз враћање на рад, без евентуалног захтева у виду накнаде штете, а, код изложеног, нема места улажењу у доказивање да је постојао основ за престанак радног односа. Одлуку о враћању на рад, као у ставу два изреке ожалбене пресуде, првостепени суд је донео применом одредбе члана 191 Закона о раду, јер је у току поступка утврђено да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито, а тужила је у тужби истакла и захтев за враћање на рад.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно је првостепени суд применио материјално право, дајући за своју одлуку садржану у ставу један и два изреке ожалбене пресуде, потпуне и јасне разлоге, које прихвата и овај суд, у поступку жалбене контроле, у том делу.

Наводи жалбе не доводе у сумњу правилност ожалбене пресуде, у наведеном делу, нити пружају доказе за супротно, већ жалба истиче околности које су правилно цењене од стране првостепеног суда, а које нису од утицаја на другачије пресуђење из разлога које даје првостепени суд, посебно имајући у виду да у конкретном случају, тужени, пре доношења оспореног решења, које је донето применом члана 179 став 3 тачка 1 Закона о раду, није тужили доставио писано упозорење на постојање разлога за отказ уговора о раду у складу са императивним одредбама члана 180 и члана 185 Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05, са новелама), који је био на снази у време доношења оспореног решења, имајући у виду и правило из одредбе члана 7 Конвенције број 158 Међународне конференције рада о престанку радног односа на иницијативу послодавца, које мора да претходи отказу у складу са одредбама члана 180 Закона о раду, како је правилно нашао првостепени суд, јер није конкретизовано, а чињенице и докази из упозорења, као и из решења о отказу уговора о раду, морају да

омогуће идентификацију отказног разлога, с обзиром и на то да је важно да запосленом буде омогућено да се делотворно изјасни, тако да упозорење не може бити уопштено, што, код изложеног, у конкретном случају, није испоштовано, иако је, на чему инсистирају наводи жалбе, тужиља туженом упутила изјашњење од 24.06.2022. године, али управо на упозорење које није конкретизовано, при чему се овај суд користи овлашћењем из одредбе члана 396 став 2 Закона о парничном поступку, којом је прописано да ако се пресудом жалба одбија, у образложењу пресуде суд неће детаљно образлагати пресуду у случају да прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, а ожалбена пресуда, супротно наводима жалбе, није захваћена битним повредама одредаба парничног поступка, на које се, неосновано, у жалби указује.

Наиме, супротно наводима жалбе, ожалбена пресуда, у наведеном делу, не садржи битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, јер је јасна и даје потпуне разлоге.

Првостепени суд је, дајући разлоге за своју одлуку, ценио изведене доказе у смислу члана 8 Закона о парничном поступку, те су у том смислу без утицаја на правилност донете првостепене пресуде наводи туженог у жалби који се односе на оцену доказа.

Неосновано у жалби тужени тврди да је првостепени суд погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање, имајући у виду одредбу члана 228 Закона о парничном поступку, којом је прописано да је странка дужна да изнесе чињенице и предложи доказе на којима заснива свој захтев и којима оспорава наводе и доказе противника, а суд утврђује чињенице од које зависи одлука основаности захтева, у ком смислу је првостепени суд поступио, а тужени, на рочишту на коме је главна расправа закључена, након доказног поступка, предлога у допуну доказног поступка није имао.

Код изложеног чињеничног стања утврђеног у поступку доношења ожалбене пресуде, правилно је првостепени суд, супротно наводима жалбе о погрешној примени материјалног права, закључио да у конкретном случају нису били испуњени услови за примену одредбе члана 179 став 3 тачка 1 Закона о раду о отказу уговора о раду, јер тужени, као послодавац, није тужиљу, као запослену, пре отказа уговора о раду у случају из члана 179 став 3 тачка 1 Закона о раду, у складу са императивним одредбама члана 180 Закона о раду, писаним путем упозорио на постојање разлога за отказ уговора о раду, посебно имајући у виду да, како правилно налази првостепени суд, послодавац, у смислу одредаба члана 180 Закона о раду, запосленом може дати отказ уговора о раду само из разлога наведених у упозорењу, о чему се, код изложеног, у конкретном случају не ради, те су без значаја наводи жалбе, којима тужени понавља наводе из првостепеног поступка, које је, како је претходно наведено, правилно ценио првостепени суд, а који указују на постојање разлога за отказ уговора о раду, као и да се тужиља упознала са назначеним упозорењем и да се о том упозорењу изјаснила.

Како је поништено, као незаконито, оспорено решење о отказу уговора о раду, то је правилно, применом одредбе члана 191 став 1 Закона о раду, усвојен и захтев тужиље за враћање на рад.

Правилна је и одлука о парничним трошковима, садржана у ставу четири изреке ожалбене пресуде (решење), донета правилном применом члана 153 и члана 154 Закона о парничном поступку.

Из наведених разлога, на основу члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Зорица Јовановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**